

І етап Всеукраїнської олімпіади з біології
2016

Теоретичний тур: 8 клас
Тестові завдання групи А

Уважно прочитайте наступні запитання. Виберіть одну правильну відповідь серед запропонованих. Закресліть потрібні літери у бланку для відповідей.

A1. Фотосинтез – це процес утворення вуглеводів із

- а) води і кисню;
- б) вуглекислого газу й води;
- в) кисню й вуглекислого газу;
- г) водню й кисню.

A2. Виберіть рослину, яка не має листків:

- а) ламінарія;
- б) цибуля;
- в) кактус;
- г) кокосова пальма.

A3. Якщо прісноводну гідру перерізати навпіл, то в більшості випадків:

- а) нижня частина загине, а верхня утворить нову гідру;
- б) обидві частини утворять нових гідр;
- в) обидві частини відразу загинуть;
- г) обидві частини утворять статеві клітини, а потім загинуть.

A4. Які рослини мають коренеплоди?

- а) картопля, топінамбур;
- б) цибуля, жоржина;
- в) часник, батат;
- г) буряк, морква.

A5. Які гриби завдають шкоди цінним породам дерев?

- а) печериці;
- б) сажки;
- в) сиріжки;
- г) трутовики.

A6. Укажіть тип листка за формою листової пластинки

- а) перисторозсічений;
- б) пальчатолопатовий;
- в) перистолопатовий;
- г) пальчаторозсічений;
- д) пальчастоскладний.

Бажаємо успіху!

A7. Омела, яка паразитує на деревах, є представником:

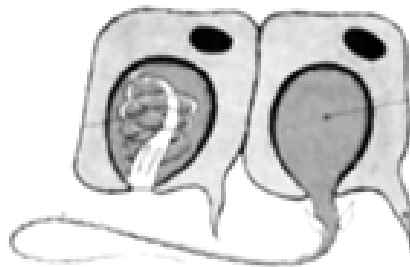
- а) дводольних;
- б) однодольних;
- в) грибів;
- г) папоротей.

A8. У найпростіших скоротлива вакуоля скорочується частіше, якщо концентрація солей у клітині:

- а) і у воді навколо клітини однакова;
- б) нижча, ніж у воді навколо клітини;
- в) вища, ніж у воді навколо клітини;
- г) концентрація солей у воді навколо клітини

не впливає на частоту скорочень.

A9. Зображені на рисунку клітини називаються (1) і є унікальними для представників типу (2):

- а) (1) – нервові, (2) – Круглі черви;
- б) (1) – жалкі, (2) – Губки;
- в) (1) – жалкі, (2) – Кишковопорожнинні;
- г) (1) – м'язові, (2) – Моллюски.

A10. Яка група рослин найбагатша на жири?

- а) яблуня, вишня, томати, овес;
- б) ріпак, гірчиця, маслини, соняшник;
- в) квасоля, жито, пшениця, соя;
- г) капуста, редька, горох, картопля.

A11. Які найпростіші відносяться до рослинних жгутиконосців?

- а) Евглена зелена;
- б) Трипаносома;
- в) Амеба протей;
- г) Лейшманія.

A12. До провідних тканин належить:

- а) камбій;
- б) корок;
- в) флоема;
- г) епідерма.

A13. Укажіть назву клітин кісткової тканини

- а) хондроцити;
- б) еритроцити;
- в) остецити;
- г) нейροцити.

Тестові завдання групи Б

Уважно прочитайте запитання. Виберіть одну чи декілька правильних відповідей серед запропонованих варіантів. Закресліть потрібні літери у бланку для відповідей.

Бажаємо успіху!

Б1. Які органи має спорофіт чоловічої папороті?

- а) корені;
- б) ризоїди;
- в) листки;
- г) квітки;
- д) антеридії.

Б2. У назві яких суцвіть немає слова «складний»?

- а) початок, кошик;
- б) сережка, колос;
- в) сережка, голівка;
- г) зонтик, китиця;
- д) зонтик, щиток.

Б3. Укажіть гриби, які паразитують на рослинах:

- а) фітофтора;
- б) борошниста роса;
- в) тютюнова мозаїка;
- г) ріжки;
- д) аспергіл.

Б4. Видозмінами листка є:

- а) вусики огірка;
- б) лусочки цибулі;
- в) вусики гороху;
- г) колючки глоду;
- д) колючки кактуса.

Б5. Реакція на подразнення в кишковопорожнинних відбувається:

- а) у вигляді таксисів;
- б) за участю проміжних клітин;
- в) у вигляді рефлексів через нервову систему;
- г) збудження передається в усіх напрямках;
- д) збудження передається в певному напрямку.

Б6. Насіннева шкірка багатьох рослин настільки міцна, що для пророщування такого насіння агрономи радять шкірку пошкоджувати (шкрябати, надпилювати, тощо). Як проростає це насіння у природі?

- а) шкірку шкрябають тварини;
- б) при падінні з висоти шкірка тріскається;

Б7. Губки –

- а) один із найдавніших типів, відомий ще з докембрійських часів;
- б) поширені в морських і прісних водоймах;
- в) винятково морські організми;
- г) фільтратори;
- д) є тришаровими тваринами.

Б8. Клітина кореневого волоска відрізняється від клітини шкірки цибулі:

- а) більшою поверхнею;
- б) більш товстою оболонкою;
- в) наявністю ядра;
- г) більш тонкою оболонкою;
- д) меншою поверхнею.

Б9. Під час поривів вітру тополя гнеться, але не ламається. Наявністю яких тканин це зумовлено?

- а) твірних;
- б) провідних;
- в) покривних;
- г) механічних.

Б10. Корені багатьох видів рослин утворюють мікоризу з гіфами грибів. Гіфи можуть проникати всередину коренів або обплітати їх зовні. Така форма біотичних зв'язків є прикладом:

- а) паразитизму;
- б) коменсалізму;
- в) нейтралізму;
- г) мутуалізму.

Б11. Яка спорова рослина має таку характеристику: повзучі довгі стебла, додаткові корені, дрібні листочки й пагони зі спороносними колосками?

- а) щитник чоловічий;
- б) маршанція мінлива;
- в) сальвінія плаваюча;
- г) плаун булавоподібний.

Б12. В інфузорії-туфельки можна виявити:

- а) клітинний рот;
- б) клітинну печінку;
- в) клітинний шлунок;

- в) шкірка руйнується від набухання насіння;
- г) шкірка поступово розкладається у воді;

д) при проростанні проросток пробиває шкірку.

- г) клітинну глотку;
- д) клітинний анальний отвір.

Б13. Серце мають:

- а) людина;
- б) каракурт;
- в) ланцетник;
- г) восьминіг;
- д) дибка.

Б14. Скорочення скелетних м'язів зумовлене:

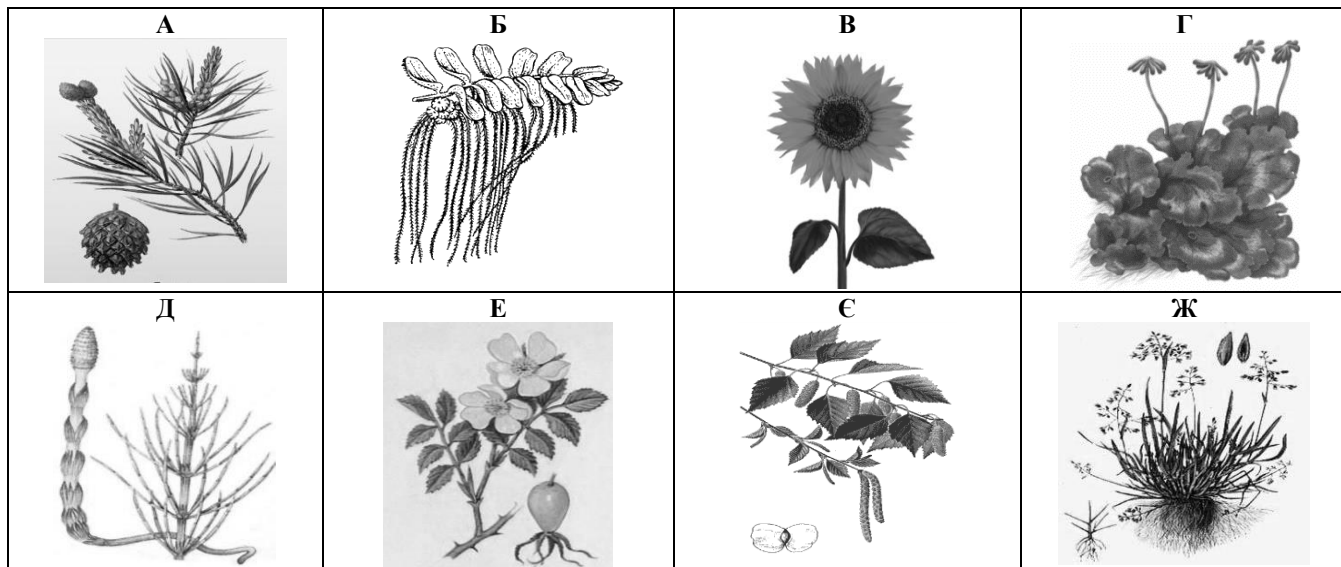
- а) нервовими імпульсами;
- б) переважно дією гормонів;
- в) наявністю в клітинах скорочувального білка міозину;
- г) наявністю в клітинах скорочувального білка актину;
- д) переважно дією ферментів.

Завдання групи В

Уважно прочитайте наступні запитання. Подумайте, які з запропонованих варіантів відповідей є правильними. Спосіб відповіді на ці запитання указано у кожному з них. Зверніть увагу на листок для відповідей.

Бажаємо успіху!

В1. Уважно роздивіться рисунок.

1.1. Укажіть, на яких рисунках зображено:

Спорові рослини		Рослини, що живуть у воді	
Насінні рослини		Рослини, які мають судини	
Рослини, що мають корені		Рослини, які утворюють плоди	
Рослини, що мають ризоїди		Рослини, у насінні яких є ендосперм	
Вітрозапильні рослини		Дводольні рослини	
Комахозапильні рослини			

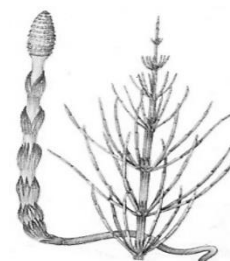
1.2. До нижчих рослин належать:

- А) фукус
 Б) ксанторія
 В) сфагнум
 Г) хламідомонада
 Д) зозулин льон

1.3. Установить відповідність між рослиною та її життєвою формою:

- А) однорічні трави   1 конюшина
 Б) багаторічні трави   2 фінікова пальма
 В) кущ   3 кораловий поліп
 Г) дерево   4 пшениця
     5 бузок

1.4. Проаналізуйте твердження стосовно спорової рослини, що зображена на малюнку, і вкажіть правильну відповідь:

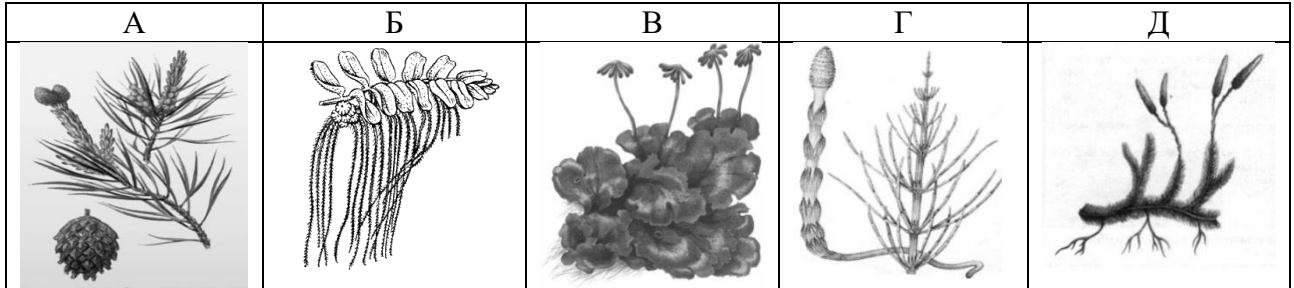

1 – це дводомна рослина;	А	1 і 2;
2 – у цієї рослини фотосинтез відбувається в стеблі;	Б	2 і 3;

3 – клітинні стінки цієї рослини накопичують кремнезем.

В	1 і 3;
Г	1, 2, 3.

1.5. Установіть відповідність між рослинами та систематичними групами, до яких вони належать.

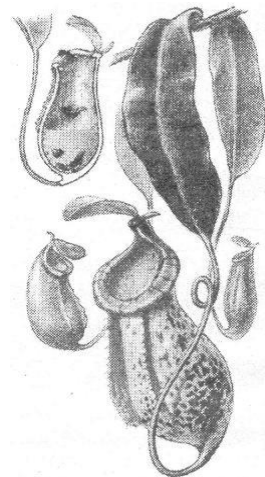
1. Відділ Голонасінні
2. Відділ Хвощеподібні
3. Відділ Мохоподібні
4. Відділ Плауноподібні
5. Відділ Папоротеподібні

В2. Установіть відповідність між типом плоду (1–4) та назвою рослини (А–Д), на якій він формується.

А яблуко	1 ожина
Б гарбузина	2 картопля
В багатокістянка	3 груша
Г ягода	4 диня
	5 персик

В3. На рисунку зображена красива й незвичайна рослина непентес. Вона утворює келихи з рідиною, що приваблює різноманітних тварин. У чому полягають взаємовідносини непентесу з тваринами?

- А) тварини п'ють поживний рослинний сік
- Б) тварини запилюють непентес
- В) непентес живиться привабленими тваринами
- Г) тварини розповсюджують плоди непентесу
- Д) тварини виливають рідину з келихів й оселяються в них

В4. Приведіть у відповідність клітини губок з їхніми функціями:

А) склеренцити	1 є сполучнотканинними опорними елементами
Б) амебоцити	2 утворюють покриви тіла губок
В) пінакоцити	3 здійснюють внутрішньоклітинне травлення
Г) коленцити	4 утворюють спікули губок

В5. Задача

Звичайна гідра, перетравивши в кишковій порожнині чергову жертву, викидає її залишки через ротовий отвір. Як вона це робить?

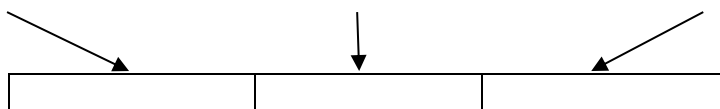
В6. Установіть відповідність між відділом скелета людини (1–4) та кісткою (А–Д), що входить до його складу.

А пояс верхніх кінцівок	1 променева
Б пояс нижніх кінцівок	2 мала гомілкорова
В вільна верхня кінцівка	3 клубова
Г вільна нижня кінцівка	4 ключиця
	5 грудина

Практичний тур: 8 клас

1. Група рослин характеризується наявністю насіння й насінного зачатка, відсутністю плодолистків і плодів. Продовжте опис рослин цієї групи за наведеними ознаками та вкажіть представника.

Спосіб запилення	Життєві форми	Представник
1 переважно комахами	1 переважно трави, інколи кущі, дерев немає	 1
2 переважно вітром	2 виключно трав'янисті рослини	 2
3 у рівному відношенні вітро- й комахозапилення	3 дерева й кущі	 3

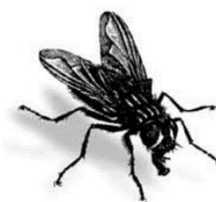

2. Установіть відповідність між продукцією, зображеною на рисунку (1-4), та назвою родини (А-Д), до якої належить рослина, використана для виготовлення цієї продукції.

1	2	3	4
			

А Пасльонові	Б Лілійні	В Капустяні	Г Розові	Д Бобові
--------------	-----------	-------------	----------	----------

3. На рисунку зображено тварину класу Комахи. Укажіть ознаки цієї тварини та назву ряду, до якого вона належить.

Тип розвитку	Особливість крил	Ряд
1 прямий	1 дві пари перетинчастих	1 Лускокрилі
2 непрямий, з повним перетворенням	2 одна пара перетинчастих	2 Двокрилі
3 непрямий, з неповним перетворенням	3 дві пари перетинчастих, укритих лусками	3 Перетинчастокрилі